

Sällskapet Strömstierna – Nyhetsbrev 10

Hej alla,

I dessa alltjämt tyvärr mindre bra tider hoppas jag att Ni alla ännu håller distansen ...
Men för att försöka pigga upp Er litet så kommer nu Nyhetsbrev 10.

Bland nyheterna som distribueras kommer även gamla nyheter att sändas ut som jag skrev i Nyhetsbrev 1. Detta brev innehöll information om Lysekils historia från 1543 – 1587.
Nyhetsbrev 2 innehåller information om Lysekil fram till år 1610.
Nyhetsbrev 3 innehåller information om Lysekil fram till år 1658-02-26.
Nyhetsbrev 4 innehåller information om Lysekil fram till år 1679-08-22.
Nyhetsbrev 5 innehåller information om Lysekil fram till år 1700 (Lotsstation på Lotsberget)
Nyhetsbrev 6 innehåller information om Lysekil fram till freden i Nystad 1721-08-30.
Nyhetsbrev 7 innehåller information om Lysekil fram till 1747 cirka.
Nyhetsbrev 8 innehåller information om Lysekil fram till 1778-01-24.
Nyhetsbrev 9 innehåller information om Lysekil fram till år 1800.

Nyhetsbrev 10 innehåller information om händelser i Bohuslän, på Stångenäset och i Lysekil från år 1800 till fredsavtalet med Norge 1814. Jag inkluderar några Kungörelser som direkt och på sikt påverkar vår Lysekils historia. Här återstår dock avskrifter att göra ...

Ni kommer även nu att upptäcka personer som haft betydelse för Lysekils historia. Min vilja är söka finna ut var i Lysekil dessa personer har bott. Men jag återkommer om detta.

Nyheter (som nu upprepas)

Sällskapet Strömstierna har alltså fyllt 20 år i år och vårt tänkta firande söndagen den 7 juni ställde vi alltså in – allas säkerhet kommer i första hand. Men vi återkommer i ärendet ...

När Ni läser denna Lysekils historia har jag källreferenser till de flesta händelser. Tanken med detta är dels att visa var informationen är hämtad, dels att stimulera till mer läsning. Ni kan på vår hemsida även hitta en Källförteckning över litteratur som berör Bohuslän och Lysekil.

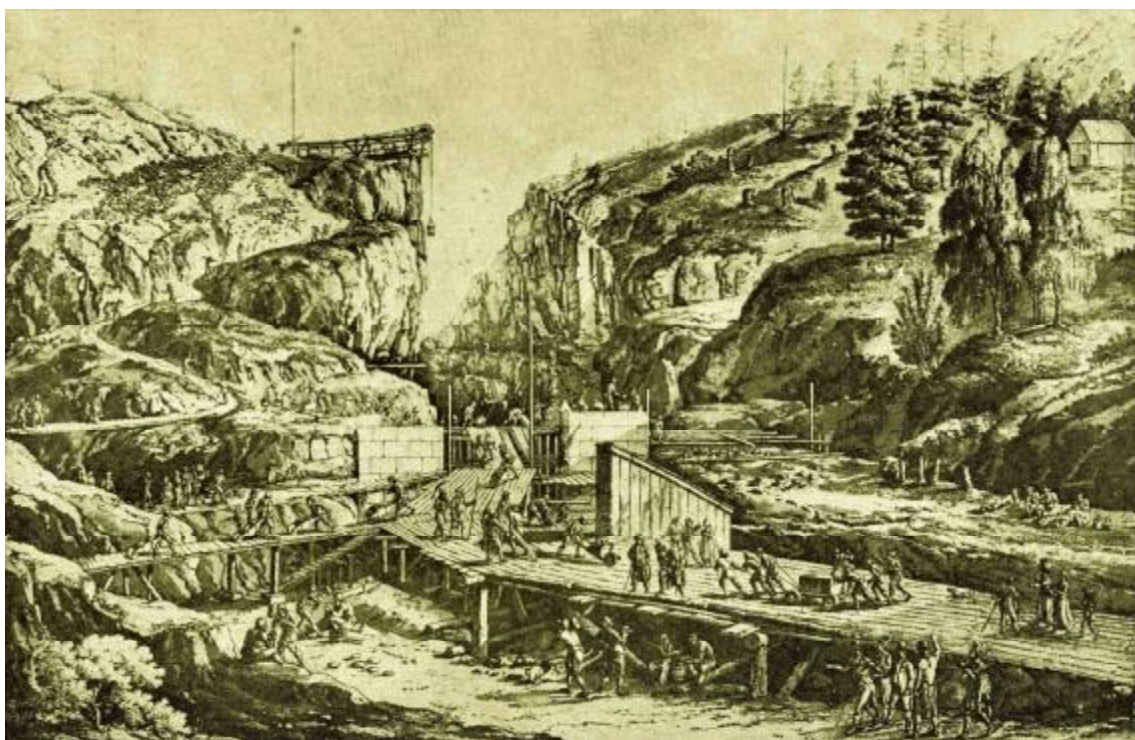
Om Ni vill kommentera innehållet i denna **Lysekils historia** är Ni givetvis välkomna!
Nästa Nyhetsbrev numro 11 kommer att sändas ut till Er i slutet av oktober 2020.

Mvh Per Stenros
perstenros@gmail.com

./

Lysekils historia

- 1799-1800 Dessa år utmärks av missväxt i hela landet, vilket som vanligt får sitt uttryck i större dödlighet och minskat födelsetal. Arbetslöshet och svält medför kravallartade uppträden i Göteborg och flera andra orter. (Kristiansson, Uddevalla stads historia. Del II, sid 490-491)
- 1800 Kunglig Maj:t utfärdar en förordning som begränsar rätten till brännvinsbränning endast till besuttna eller arrendatorer. (Skånes Hembygdsförbund Årsbok 1974, sid 67)
- 1800 På en riksdag i Norrköping sker kröningen av Gustaf IV Adolf. Huvudfrågan under riksdagen är ordnandet av rikets penningväsen, som rubbats av en sedelinflation. (STF 1948, sid 39)

- 1800 Trollhätte kanal öppnas, vilket möjliggör för fartyg att ta sig från Göteborg till Vänersern via slussar vdi Lilla Edet, i Trollhättan och vid Vänersborg. (Bilden ovan: 1800 års slussled under byggnad år 1798. Etsning gjord av Louis Belanger, utgiven år 1800)
- 1800 I Lysekil finns två krogar och ett gästgiveri kvar. Nedgången inom sillfisket slår oerhört hårt mot fiskelägets samtliga funktioner. (LP 1993-08-05)

- 1800 I mantalslängden för Lysekil upptas inga trankokerier, men däremot två sillsalterier - Collings sillsalteri på Rinckenäs och Lidbecks salteri i Rosvik.
- 1800 På ting i Kvistrum tas mål upp mellan skeppare Anders Hansson Nästegård i Lysekil och Simon Olofsson i Lysekil gällande vinstdelningen i ett så kallat fältelag som skepparna har tillsammans. Rätten beslutar att fältelagets avtal skall gälla och att den gemensamma vinsten delas. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 42-44)
- 1800-07-29 *Länskungörelse:* Intendenten öfwer Sill-fisket och Trankokerierna Peter Clancey utdelar frisedlar för Sillföringen, den 20 September i Lysekihl. (Östen Sandell)
- 1800-11-26 *Länskungörelse:* å Auctions-Cammaren i Uddewalla försäljes genom upp- och afslag följande koncour massan efter framlidne Contre-Amiralen och Riddaren Harald af Christiernin 1. 1 mantal Hessleröd (Forshella s:n), 2. ½ mantal Rössebyn (d:o), 3. ¾ uti Trankokeriet Saltö om 8 kjettlar och ½ uti Trankokeriet Slättholmen, likaledes om 8 kjettlar. (Östen Sandell)
- 1801 Vaccinationen införs i Sverige. (Johan Pettersson, Bygd och människor, sid 144)
- 1801-08-08 *Länskungörelse:* Intendent Peter Clancey utdelar frisedlar i Lysekihl den 26 September. (Östen Sandell)
- 1802 Det Södra (och Norra) dykerikompaniets verksamheter inordnas under ett enda, för hela riket omfattande företag, Dykeri och bergningscompagniet. (Nordisk familjebok, Ungleupplagan)
- 1802 Behandling av frågan om inköp av nytt komministerboställe i pastoratet, det vill säga Bro, Brastad och Lyse socknar. Bönderna i pastoratet ser gärna att de nästan 500 invånarna i Lysekil skall bidra med mer än 1/4 mantal! Lysekilsborna begagnar nu tillfället att ställa villkor. Beslutet för kapellförsamlingen blir att varje matlag på stranden betalar med lika som 1/4 gård i socknarna samt "med förbehåll, at de då vid Comministers val, ville votera, samt dessutom hafva först Gudstjenst på högtisdagarne, som nu endast hafves i Lyse kyrka".
- 1802-02-27 ”Til Sexmän för Lysekihls kyrka insättes och Waldes följande personer för år 1802.
För första Roten valdes Jöns Lindström
För 2:dra Roten - Anders Klementsson den yngre
För 3:die Roten - Lars Lärcka
För 4:de Roten - Petter Önberg
För 5:te Roten - Olof Pehrsson

För 6:te Roten - Olof Ohlsson Pihll.

Härjämte kårades och Valdes af Strandens Innevånare til Kyrkovärd Jon Norberg på Lysekihl för detta år.

Lysekihl den 27 Februarii 1802.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)

1802-07-03 *Länskungörelse:* Intendent Peter Clancey inspekterar Trankokerierna under Augusti. (Östen Sandell)

1802-08-02 ”1802 den 8 Augusti blef efter förut skedd laglig kallelse Soknestäma hållen med Lysekihls respective Församling och afhandlades följande:
Om Bro och Brastads samt Lyse Soknars Invånar- göra samanskott till inköp af Boställe för Coministern, så vilja dena Församlings Invånare gifva til sama ändamål, så mycket samanskott i peningar på hvart matlag här på stranden som för en fjerdedels gård i Socknarne betalat, men med förbehåll, at de då vid Coministers val, ville votera, samt dessutom hafva först Gudstjenst på högtidsdagarne som nu endast hafves i Lyse kyrka.

Upläst och godtkjant.

Ut Supra Eric H. Lindgren.

Pihlström. Nils Sandberg. Hans Larsson. Clement Kihlberg. Nils H. Kihlberg.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)

1803-05-19 Protocoll hållit vid Socknestämma med Lysekihls Capell Församling i Lysekihls kyrka den 19 Maji 1803.

S.D. blef enligt välborne Herr General majorns, Landshöfdingens Öfver Comendanten och Comendeuren af Kongl. Svärds Orden med Stora Korset Baron Carpelans senare höggunstiga skrifvelse och uppå Skriftelig anmodan samt i närvaro af Högvälborne Herr Baron och Landshöfdingens tilförordnade ombud herr Assessorn J. Hylander och efter förut skedd tidig och laglig kallelse, Socknestämma med ofvanskrefne Lysekihls Capell Församling förrättad.

Angående någon frivillig afgift på matlaget därstädes, til Fond för den redan föranstaltade och af Kongl. Maj:ts i nåder gillade Curhus Inrättningen för ortens veneriske sjuka; Då denna Församlings Invånare, som genom denna anstalt igenkjende Länets Vördade Styresmans prisvärda nit och omtanke för allmänt bästa, stadnade uti det enhälliga beslut, at til denna mänskligheten gagnande Inrättning bidraga med en frivillig årlig afgift af Fyra Skillingar på matlaget uti Fyra på hvarandra följande år, räknat från och med innevarande år 1803, til och med år 1806, at under namn af Curhus Fond, efter den anstalt Högvälborne Herr Baron och Landshöfdingen behaga särskilt foga, upbäres vid de möte, som för kronans Inkomster betalade vanligen pålyses och förrättas samt sedan i Landt-Ränteriet lefvereras, för at efter behovet ut assigneras, med

det utlofvade hvilkor, at denna Församlingens värckligen fattiga veneriske Sjuka, däremot fritt intagas till Courerande.

Ut Supra Eric H. Lindgren.

Nils Sandberg. Nils Kihlberg. Clement Kihlberg. Nils Hansson Kamp.

Jöns Hansson. Jacob Larsson. Anders Hansson Nästegård.

gm Lysekihl.

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)

- 1803-08-20 *Länskungörelse*: Intendent Peter Clancey utdelar frisedlar, den 8 Oktober i Lysekihl. (Östen Sandell)
- 1803 Jacob Bergström, född 1752 cirka i Svarteborg, ägare till sillsalteriet Konungsholm i Mollösund, lånar 11.111 riksdaler Banco till häradshövding Christian Fredrik Hjort och dennes hustru Margareta Greiffenschütz på Vese och får säteriet i pant. Brobergsgårdarna undantas dock och familjen Hjort bosätter sig där. (NL/I, sid 431) (LP 1998-01-23)
- 1803/1804 Jacob Bergström ansöker hos kungen om frälsemannarättighet för att kunna köpa Vese säteri. Gustav IV Adolf bifaller Bergströms begäran och "för den ringa kostnaden av 242 riksdaler" förklaras han vara frälseman. Därmed kan Jacob Bergström köpa säteriet. (NL/I, sid 431) [Anm: Jämför med CAT, sid 98.]
- 1803-1805 Under dessa år görs systematiska sjömätningar i Bohuslän. Med hjälp av den så kallade trianguleringsmetoden mäter man snabbt upp hela västkusten för att få en riktig grundkarta att utgå ifrån. Man fastställer också med sextant och kronometer exakt longitud och latitud för ett antal punkter. Själva sjömätningarna genomförs sedan genom att man lodar efter utstakade linjer, medan man mäter vinklarna mot flaggor som man riggar upp utmed stränder och större öar. Arbetet sker i olika arbetslag under sommarmånaderna av särskilt utsedda officerare som får utrustning och personal från chefen för Göteborgseskadern på Nya Varvet.
- Sjömätningarna på Västkusten är i första hand militära operationer. Uppgiften är dels att finna säkra leder för olika typer av örlogsfartyg, dels att hitta goda hamnar. De kartor som ritas hemligstämplas för all framtid - risken är för stor att fienden skall komma över dem. Först i våra dagar har de blivit tillgängliga.
- Sekelskiftet 1800 är en politiskt och militärt mycket orolig tid. Österut har Sverige flera gånger fört krig mot Ryssland, senast de stora sjöslagen i Finska Viken på 1790-talen. I Europa pågår den stora kraftmätningen mellan Napoleon och i första hand Storbritannien. Sverige försöker tidvis hålla sig neutralt, men leker också med tanken att gå in krig eller förhandlingar rycka Norge från Danmark. År 1800 går man in i en neutralitetskonvention tillsammans med Ryssland och Danmark. Avsikten är

att slippa bli utsatt för den brittiska flottans uppbringningar; två år tidigare har britterna lagt beslag på två stora svenska konvojer i Engelska kanalen. Engelsmännen tillåter inte gärna att man ifrågasätter deras överhöghet på haven.

På västkusten förbereder man sitt försvar inför hotet från England. Landtrupp mobiliseras längs kusten mellan Malmö och Marstrand. Kung Gustaf IV Adolf är i februari i Göteborg för att inspektera, och finner stadens försvar rätt bristfälligt. Till försvar av skärgården utrustar man i Göteborg femton kanonslupar och två kanonbarkasser. Sedan 1790-talet finns en särskild eskader av skärgårdsflottan, "Lilla flottan", vid Nya Varvet, medan den "Stora flottan" fått sin bas flyttad till Karlskrona. Kanonsluparna är ca 20 meter långa, mycket grundgående och har två stora kanoner och fyra mindre. Besättningen består dels av båtsmän, dels av infanterister, sammanlagt 30-40 man. Man kan ro med tio par åror eller rigga upp lösa master för segling. Kanonbarkasserna är ungefär hälften så stora fartyg av samma typ. På denna så kallade skärgårdsflotta finns alltså soldater som inte sov ombord, utan måste förläggas i någon lämplig hamn. Fartygen ur skärgårdsflottan förläggs vid de olika inloppen till Göteborg. Stadens borgerskap ställer vidare drygt tjugo mindre båtar till förfogande. Enligt planerna skall också ett antal örlogsfartyg vid behov segla upp från Karlskrona.

Batteriet på Laholmen i Strömstad rustas också upp, och man gör upp en plan för att mobilisera en frikår om 1.500 man som skall försvara Bohuskusten. Från Bohusläns regemente förlägger man den södra bataljonen i Göteborg och den norra fördelas med 400 man på Karlstens fästning i Marstrand och 100 man ombord på skärgårdsflottans fartyg.

I slutet av mars 1801 siktas engelska flottan under Lord Nelson utanför Vinga, men fartygen fortsätter söderut ner till Köpenhamns redd. Den danska flottan ger upp efter fyra timmars strid och Danmark tvingas att lämna neutraliteten. Den engelska flottan sätter sedan kurs mot Karlskrona, Sveriges största örlogsbas. Den svenska Östersjöflottan blir instängd i sin hemmahamn. Tack vare en snabb ändring i den ryska politiken slipper Sverige dock undan en direkt konfrontation med England. Därmed har stormen blåst över för denna gång, och beredskapen utmed kusten sänks. Att skaffa bättre underlag för ett försvar av den svenska kusten måste efter dessa erfarenheter vid denna tid ha tätt sig angeläget.

År 1779 lämnar professorn i fysik vid Åbo universitet N.G. Schultén sin tjänst och får i stället anställning vid den kungliga flottan "för undervisning uti de till sjöväsendet hörande teoretiska delar". Drygt tjugo år senare beslutar Kunglig Maj:t att starta "nödiga mätningar och observationer" för att förbättra de svenska sjökartorna och att arbetet skall starta i Bohuslän. Man behöver en kompetent person för att leda detta arbete och Schultén utses i januari 1802 till chef och får i ersättning 333 riksdaler om året samt "skjuts efter tre hästar",

Han blir 1809 chef för den nyinrättade sjömätningsskåren och har gått till hävderna som en av de stora pionjerna i svensk sjömätning. (Källa: www.svenska-sjoarkivet.se/)

Den viktigaste orten norr om Orust är Lysekil. O.J. Hagelstam, som har sin bas där och ansvarar för distriktet, presenterar samhället:

"Lysekil, näst Klädesholmen det största och välbyggdaste fiskeläger i Bohuslän, beläget på yttersta udden av Stångenäs, vid en ganska god hamn med rakt och lätt inlopp, ehuru numera nästan ej oftare besökt, än då någon olyckligtvis råkat i lägervall uti den så kallade Kungshamnshamnen därutänför, då Lysekils hamn är den bästa och säkraste reträten. Man ligger där fullkomligt säker för alla vindar, dock tager nordlig mest uppå i anseende till de nästgränsande holmars längre avstånd; med större fartyg behöver man likväl ej göra synnerligt avseende därpå, utan är det blott små låga fartyg såsom kanonslupar och jollar etc som därför behöver taga sig till vara, såsom vid landförtöjningar och dylikt, vartill denna hamn vid starkt ovannämnda vind ej är särdeles tjänlig då det skvalpar något sjö mot Rinkenäs och Skeppsholmen, som är de enda ställen i hamnen vid vilka är tillräckligt djup för att lägga i land. För västlig vind ligger man där alldeles i lä, såsom av kartan bättre kan inhämtas."

Bästa ankarplatsen är mitt emellan Skeppsholmen och norra änden av fiskeläget, varest man har 12 - 13 famnar god sandbotten.

Även tillbjuder Lysekils hamn sjöfarten en ganska stor förmån genom sin rymlighet och tvenne utlopp, varav det norra är så vitt och rent att man mycket väl kan kryssa sig ut, ifall så skulle behövas och åstundas.

Utom att uti Lysekil bor blott en ordinarie lots, och att dit går en landsväg som kan praktiseras med alla slags åkdon, samt att på stället erhållas blott litet och medelmåttigt gott brunsvatten - vilken brist man dock med litet besvär kan avhjälpa, emedan 3.000 alnar därifrån straxt vid landsvägen vid torpet Åkerbräcka, är en mycket god och ymnig springkälla - är för övrigt om detta ställe och hamn ingenting vidare av särdeles konsekvent att anmärka."

Sedan tar Hagelstam upp frågan hur man tog sig in till Lysekils hamn. Det gällde först att hitta: "Bonden eller Fogel, som är en svartgrå och medelmåttigt hög bergklippa - den största av de yttersta - samt den längst ut eller ostligaste av alla uti bukten mellan Hermanö Huvud och Sälö Båk, eller uti Kungshamnshamnen. Om väderleken ej är alltför tjock bör ej fela att man tillika får sikte av Hermanö Huvud och Måskär eller Sälö Båk, då det sedan blir mycket lätt att sluta till Bonden och de övriga skären."

Eftersom det inte fanns någon utprickning i skärgården måste inseglingen sedan som vanligt förklaras med hjälp av kursangivelser och beskrivningar av olika skär. Ett av inloppen beskrevs sålunda: "Sedan man fått sikte av Bonden styras rätt på nämnde klippa - som är bråddjup runtomkring, utom vid södra

udden, från vilken cirka 600 aln vid södra udden ligger ett farligt grund - tills man befinner sig 3 - 4 kabellängder uti ost från honom, då ändrar man kursen till norr till ost 3/4 ost med vilken man stävar mot Gäven, som är en något hög och gulröd klippa, samt lämnar om babord Bredbådan och Tova med alla dess grundflak och ungar, samt om styrbord, Bonden, Ellskär, de farliga Rättjorna, Harpöarna och det 1.000 alnar i nordväst utanför dem liggande grundet Salthästen, 5 fot, vilka man bör akta att ej komma för nära. Sedan man på detta sätt fått nalkas Gäven på 4 - 5 kabellängder när, eller så man har 1/3 vatten till Gäven och 2/3 till Harpöarna, kan man att som behagas löpa in till antingen Lysekil, Kornö redd och hamn, Grötö redd eller ankarplatsen vid Fiskebäckskil i Gullmaren, den senare är dock mindre känd och nyttjad, ehuru vid sina tillfällen ganska god."

Det fanns också andra leder, men Gäven var den naturliga utgångspunkten, "i synnerhet om på Gäven vore något märke såsom en vit tunna på en stång med arm som visade åt inloppet."

För att komma till hamnen vid Gullmaren, ännu kallat Grötö Redd gällde det att styra på "den lilla och svartgrå Tofö (i dag Tova) tills Lysekils kyrktorn syns litet eller väl öster om Slägga, då man sedan så småningom kan kröka in på redden och ankra rätt utanför Rosviks Trankok på Stångenäs samt mitt emellan Slägga och Grötö, varest man har 14 famn god lerbotten". (Källa: www.svenska-sjoarkivet.se/) (Johan Pettersson, Bohuslän förr, sid 33-40)

På Hagelstams karta finns ruinerna vid Sköllenborg, Skioldenborg år 1594, i Bro socken dokumenterade. Skioldenborg är därmed troligen det enda säsongfiskeläge från 1500-talet, vars ruiner finns medtagna på en sjökarta. (Johan Pettersson, Skärgårdsbebyggelsen i Bohuslän, sid 13-22, 73-75) (Johan Pettersson, Kulturminnen i Bohuslän, sid 61-65) (Johan Pettersson, Bohuslän förr, sid 50-52)

I sin slutrapport över mätningarna 1805 avslutar Schultén med några allmänna synpunkter på försvaret av Bohuskusten.

"Sedan man en gång erhållit pålitliga kartor över den, blir det inte svårt för en kunnig general eller amiral, att därefter taga sina dispositioner. Att en väl organiserad skärgårdsflotta här spelar den största roll och är av ögonskenlig nödvändighet, är likväl lätt att finna. Men så gives här också ställen, där stora fartyg kunna löpa in och lägga sig tätt under fasta landet och avskära all kommunikation emellan skärgårdsflottans divisioner, eller hindra dess fria framfart, liksom vid Hangö Udd i Finska viken. Sådana äro flere, men ingenstädes skadligare än vid Sälö Båk, och norr om densamma på den stora fjorden Soten, där öppna havet sträcker sig in till fasta landet (?), utan någon mellanliggande skärgård. Det andra är hela kusten från Vrångö in till Kungsbacka fjord. På nyss nämnda ställen kan en överlägsen fiende utan allsköns hinder löpa in och sätta trupper i land, som kunna härja och

översvämma landet, till och med taga Göteborg från landsidan, dit han ej har mycket över 2 mil god och öppen landsväg. Det är endast en stark skärgårdsflotta. Placerad i (?) hamn eller i själva fjorden som skulle göra denna entreprise vådelig och törhända omöjlig.

Norr om Marstrand, förbi (?) eller själva Uddevalla farled är ett så rakt, brett och djupt inlopp att de största linjeskepp kunna gå in och sätta trupper iland på fasta landet, där de skulle kunna sprida sig över hela Bohus Län och hava några mil till Vänersborg och Vänern. Om en stark och väl anfordrad skärgårdsflotta finnes i skären utanför, så lärer likväl ingen fiende vara nog oförsiktig att våga ett försök, som han så dyrt skulle nödgas betala.

På mångfaldiga ställen finnes förträffliga lägenheter att så fördelaktigt postera skärgårdsfartyg, att de icke en gång av en vida starkare övermakt skulle kunna utträngas. Jag vill endast nämna Fotö skärgård uti grannskapet av Vinga Båk. Själva fjorden invid Fotö By är den yppersta hamn för alla vindar. Därifrån löpa minst 6 stycken smala men tillräckligt djupa sund i alla väderstreck, genom vilka små fartyg kunna gå för att anfalla eller retirera efter omständigheterna, och denna sällsynta belägenhet ligger i själva det yttersta havsbandet och invid de flera inlopp som leda till Göteborg. En stark skärgårdsflotta som skulle vara här placerad, skulle långt mera befordra Göteborgs säkerhet än alla dess med ofantlig kostnader anlagda och i många avseenden skadliga huvudvallar och utanverk. Flera dylika belägenheter äro icke sällsynta.

Våra många uti yttre havsbandet belägna hamnar skulle lämna de yppersta lägenheter för kryssare, som vid alla tillfällen kunde löpa ut för att förstöra våra fienders handel och alldeles hindra kommunikation emellan Danmark Och Norge. När man betraktar dem och tillika i landet får höra, huru illa desamma under krigsoroligheterna blivit begagnade, huru en Tordenskiöld allestädes spelt mästare och igenom mera djärva än klokt anlagda företag förstört våra fartyg och tillfogat oss skada, så kan man ej undgå att uppröras till den livligaste harm och förtrytelse. Mätte de dagarna vara långt borta, då vår säkerhet och eget försvar ej kan vinnas utan strid eller blodsutgjutelse; men om de olyckligtvis inträffa, så önska jag våra anförare av Rikets flotta mera urskillning, mera vaksamhet, mera klok tilltagsenhet än under de osälla tiderna av kung Carl XII:s krig, då våra flottors sjötåg voro lika vanryktade och osälla som landarméns bragder voro hedrande och segerrika." (Källa: www.svenska-sjoarkivet.se/)

- 1803 Bengt Wallström startar salteri i Lysekil. (Knuth Hansson, Lysekil, sid 62)
- 1804 Smittkoppor var under 1700-talet en av de allvarligaste barnsjukdomarna. År 1804 kommer den första vaccinationsföreskriften i Sverige. Den ålägger kyrkoherdarna att utse ympare för sina församlingar. I flyttbetyg skall man

1805-1820 Olof Adolf Kamp tjänstgör som prost i Bro pastorat. (Lysekils Sparbank 125 år, sid 10)

1805-04-27 *Länskungörelse:* Före detta (avskedade) J.A. Deijenberg förordnad till Överjaktupp-syningsman av General Tull-Arrende Societetens Herrar Fullmäktige å en särskilt inrättad Tulljakt, som skall patrullera mellan Strömstad till Helsingborg; laga handräckning bör lämnas honom. (Östen Sandell)

1805 Början av 1800-talet är en ekonomiskt mycket orolig tid i Bohuslän, eftersom sillfisket hade kulminerat på 1790-talet och det nu finns tecken på att sillen än en gång skall försvinna från stränderna. På västkusten av Orust pågår en intressant utveckling inom fisket, en övergång till bankskutor, som Schultén observerar och kommenterar i sin sammanfattning.

"Ehuru fisket utgör bohuslänska skärkarlens förnämsta, så gott som enda näringsfång, så kan denna skärgård nuförtiden icke kallas fiskrik. När jag undantager sillfisket, de lyckliga åren, vitlingsfisket i juli månad och makrillfångsten i rätta ränntiden, som är sista hälften i augusti månad, så vågar jag med sanning påstå, att få av Sveriges kuster äro mindre förmånliga att fiska uti än den bohuslänska. En eller 2 karlar få tillbringa sin tid ifrån 3 om morgonen till klockan 10 för att draga ett par tjog små vitlingar, som i storlek likna medelmåttig strömming, men i godhet vida vägnar eftergiva den. Tvenne som under förra hälften av sommaren fann utvägar att komma ett stycke utom havsbandet, kan genom lyckligare fångst samla något förråd till vinterföda när väderleken är så foglig att man kan bärga sig där, men i stormiga somrar är den otroliga mängd av folk, som nedsatt sig uppå dessa klippor, på det högsta att beklaga.

De äro lyckliga som hava råd och lägenhet att med stora båtar, kallade tjuvar, fara långt ut i Kattegatt, närmare Skagen och Läsö, där det så kallade storfisket idkas med mycken fördel. Man fångar här stortorsk, koljor, helgflundror, rockor men förnämligast långor, uppå de i, kallade backar, som ej är annat än vanlig långrev, ehuru snöre och krokar äro mycket grova i proportion av den fiskens storlek som här vankas. Sådana öppna båtar äro likväl nog vådliga, och man nödgas vid infallande stormar ofta övergiva sin dyra redskap och söka undanflykt i de hamnar, dit stormen kastar dem. Uti dessa odäckade fartyg kan man ej heller hålla sig ute i sjön mer än 5, högst 6 dagar i sänder.

Icke länge sedan hava fiskare uti de stora fiskelägren, som ligga väster om Orust, begynt bygga sig stora heldäckade fiskeskutor av nära 20 lästers dräktighet, till byggnad och tackling helt och hållet skiljaktiga ifrån alla andra i orten brukliga fartyg. Ett sådant fartyg kostar nu för tiden 8.000 till 12.000 Daler silvermynt och äges av 8 intressenter. Med det kunna de bärga sig i sjön

under de våldsammaste stormar, och kunna genom sin fördelaktiga byggnad rida upp emot Nordsjöns förfärligaste vågor. Med dessa skutor ligga fiskarena hela 10 - 14 dagar i sänder ute, eller så länge den fångade fisken kan bärga sig. För fattigdom, bristande tilltagsenhet, eller vad det helt må vara, saknas denna fördelaktiga inrättning uti hela den övriga skärgården, utom den lilla kust, jag förut nämnt: uti hela flottan går för det närvarande blott till 25 fartyg stycken fartyg.

Uppå Mollösunds fiskeläger finns 7 stycken sådana

Käringö	6
Gullholmen	4
Hellvikstrand	2
Halla (Edshultshall)	1
Stocken	3
Råön	2

Några haver på ett bedrövligt sätt med man och allt omkommit, och haver enligt alla probabla anledningar af större fartyg uti mörkret blivit överseglade.

Vad som snart nog hotar detta enda lönande och även alla andra fisken uti Bohus läns skärgård med en snar undergång är den mer och mer tilltagande bristen på agn eller bete. En fisk som kallas kolja nyttjas till agn för de stora krokarna, men koljan kan ej fångas till någon mängd på något annat än en viss sorts snäcka, eller som de säger här, skal, vilka funnits i överflöd men nu äro noga uppfiskad."

Schultén är pessimistiskt lagd. Han tror att bristen på blåmusslor skall slå ut fisket i Bohuslän och argumenterar för att man skall hjälpa fiskarna, så att de kan hämta blåmusslor i Norge. (Källa: www.svenska-sjoarkivet.se/)

- 1805 Brastad har detta år 1.247 invånare, Bro har 1.480, Fiskebäckskil har 730, Lyse har 1.273 och Lysekil har 446 invånare. För Grundsund saknas statistik. (Bohusläns Historia, sid 314, 324-325) (Se även FL, sid 20)
- 1806 En ny karta ges ut över Göteborgs och Bohus Läns Höfdingdöme av friherre S.H. Hermelin, författad av underlöjtnanten vid Örlogsflottan, C.G. Forsell.
- 1806-02-05 *Länskungörelse:* Efter några års de svåraste utsikter för Göteborgs och Bohuslänske Allmogen har Försynen åter behagat välsigna stränderne med ymnighet av sill och bereda tillgångarne för en ansenlig fångst därav. Denna mera allmän än den varit på flera år, har upprättat mängden av Skärgårdsidkare utan det obestånd som inrotad misshushållning mera än missgynnad hantering förorsakat, och tillskyndat ganska många betydliga kapital, men huru otacksamt vanvården icke sådan Guds godhet? Ja, beklageligen är detta allt för

mycket utmärkt genom nu varande levnadssättet i Skärgården. ... .. J.F. Carpelan Joh. Grönvall (Östen Sandell)

- 1806-02-10 *Länskungörelse:* Tillstånd erfordras för krögerirörelse. (Östen Sandell)
- 1806-02-19 *Länskungörelse:* 1806 års Bevillnings-Taxering görs den 18 mars i Qwiström. (Östen Sandell)
- 1806-05-12 *Länskungörelse:* Angående möjlighet för Skärgårdsfiskare och andra Invånare i länet att med sina ”öpane båtar” verkställa Transporter från Höganäs Stenkolsverk till Utrikes orter samt transporter av kalk från Norge till Göteborg samt Byggnadsmaterialer från inrikes orter (flera års misslyckat Sillfiske åberopas). (Östen Sandell)
- 1806-05-20 *Länskungörelse:* Lagmansting den 4 september å vanligt ställe i Uddevalla. (Östen Sandell)
- 1806-06-12 En våldsam storm drabbar västkusten. Bland de som omkommer är båtsman Anders Månsson och 13 andra Fiskebäckskilsbor. (Skaftöhäftet 15/16, sid 22)
- 1806-08-14 *Länskungörelse:* Stället ändrat till Herrestads Gästgivaregård och som Lagmansrätten å Uddevalla Rådhus förvarande Handlingar blivit uppbrända, så böra Parterne i sådane mål, som nästlidet års Lagmansting vordet uppskjutne, så vitt möjligt är förse sig med nya Handlingar och Protokoll, att vid målens upprop hos Lagmansrätten ingivas, vilket till rättsökandes efterrättelse kungöres. (Östen Sandell)
- 1806-09-10 *Länskungörelse:* Intendent Peter Clancey utdelar Frisedlar och Märken för Sillföring, den 29 oktober i Lysekil. (Östen Sandell)
- 1806-10-05 ”Den 5:te October 1806 hölts med den Hedervärda Lysekihls Församling sockenstämma efter förut gjord 8:ta dagar kallelse därtill, rörande följande ämnen.
Med Klockaren uti Lyse Lars Lysell, som hittills bestridt sysslan, dels för sin nu varande afledne fader, dels för egen räkning under ledigheten i Lyse, förklarade sig denna Församling nöjd, att äfven som dess fader innehafva Klockare sysslan vid Capellet, och nämde Lyse klockare tilkännagaf, att han för sin del önskade bibeholla lägenheten, dock såvida församlingen vill föröka dess lön och förbättra dess vilkor, hälst han i alla inkomster vid Capellet icke räkna på Året Sex Riksdaler Riksgäldt Mynt. Efter flere förslager til jämkning församlingen och Lysell emellan öfverenskommo de att af hvarje Matlag på Stranden och til Capellet hörande betalas Honom i årlig Lön 8 skillingar Banko mynt af fattige Änkor hälften däraf. Af kyrkans medel och inkomster njuter Han årligen till papper En riksdaler Banko, samt offer vid alla tillfällen af

församlingen nu som förr, mot dock det vilkor att Han ej undandraget sig att gå med Håfven kyrkan till Collect på de 3:ne Årliga Högtids Dagarne de 4:ra Bönedagarne, hvarje gång det är nattvardsgång, samt då Brud viges i kyrkan. Sedermera befans att ännu ingen annotations Bok finnes vid Capellet öfver Lazarets-medlens inflytande, hvarföre Kyrkoherden ålade Kyrkovärden att enligt författningarna Låta på Kyrkans bekostnad inbinda en bok med någre böcker rent paper, och på behörigt sätt den insätta efter det mönster Herr Kyrkoherden upviste.

Ut supra, Olof Ad. Kamp.

Johan Ekstrand. Anders H. Nestegård. Lars Larsson. Petter Öhnberg.

Lars N. Lysell. Kl[ockare] i Lyse.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)

- 1806-10-19 *Länskungörelse:* Efterlysta för kronoutskylder, bland annat för år 1804, sjömannen Elias Eriksson 12 skilling (bortflyttat från Lysekil), dito för 1805 från Lysekil sjömannen Per Jörnsson 1 Riksdaler 32 skilling, Elias Eriksson 1 Riksdaler 45 skilling 1 **rst** och Hans Hingård 1 Riksdaler 32 skilling 1 **rst**, Jonas Grönsten 1 Riksdaler 33 skilling 5 **rst**. (Östen Sandell)
- 1806-11-19 *Länskungörelse:* Länslasarettet i Uddevalla alldeles avbränt vid juli-branden; sjuka hänvisas till Vänersborgs lasarett. (Östen Sandell)
- 1806-12-17 *Länskungörelse:* Majoren Magnus Hansson Laga ombud och Kommissarie i Marstrands distrikt för Dykeri och Bärningskompaniet (enligt uppvisad fullmakt). Nämnda distrikt sträcker sig från Kungshamns Båk till Rörö. Tidigare ombudet Direktör Charles Winberg har på egen begäran entledigats. (Östen Sandell)
- 1806-12-30 *Länskungörelse:* Grumsdammarna förstörda vid stormen för några dagar sedan; bör åter iståndsättas. (Östen Sandell)
- 1807 Ett trankokeri uppförs vid Klubban i Skaftö socken. (Johan Pettersson, Trankokeriet Kålhuvudet, sid 68)
- 1807-01-21 *Länskungörelse:* Leverans av kronotionde till Göteborg eller Carlstens Kronomagasin från Sunnervikens fögderi. (Östen Sandell)
- 1807-05-23 *Länskungörelse:* Ordinarie Lagmansting den 8 september på Herrestads Gästgivaregård. (Östen Sandell)
- 1807-05-25 *Länskungörelse:* Angående Strandsittares och Skärgårdsfiskares fiskeredskap, båtar och hus i utmätningsavseende (för kronoutskylder). (Östen Sandell)

- 1807-06-27 *Länskungörelse: Förestående inspektionsresa av fiskeriintendent Peter Clancey av Trankokerier och Sill-Salteriverken. (Östen Sandell)*
- 1807-08-16 ”Efter Lagligen skedd kungörelse hölts med Lysekihls församlings aktningvärde Medlemmar Sockenstämma den 16 Augusti 1807 angående nedanförde ämne.
Kyrkans Södra Wägg och torntaket befanns bristfälligt, det förra således att Klädningen dels af torka och regn, dels af Låckbrädernas smalhet, dels af någon fordning eller röta ej säkert betälte Wäggen, det senare eller torntaket befanns vara mer förfallet, i det att en del af ekespånen voro spruckne, en del söndrige, och för öfrigt färgningen aldeles af, och detta synnerligen på den södra sidan. Ehuru Bräder, spik, färg, Olja och Tran var til den förra redan anskaffad till ett belopp, som kyrkräkenskaperna upvisa, war dock ingen Snickare derom vidtalad, mindre något accord derom gjordt årstiden redan framskriden mot hösten, och klädningen eljest sådan, at den fredar Wäggen än en Winter, hvarför beslöts att upbida nästkommande Wårtid will Gud. Til detta arbete. Men tornets tak ansågs högst behöfvande hjälp, hvarför öfverenskoms at det på Södra Sidan skulle förbättras med behöfvelige spåner, och där sedan med starkare färgning öfverdragas, hvilken bättre motstår solens och luftens åwårkan; men de andre sidorne, wästra östra och norra med samma sort öfverfärgning som tilföre, til hvilket arbete handlangare kallas i Rotarne efter behof, men att arbetet til kyrkans bäste redeligen och snart fortsättes. Antogs nu Skepparen Anders Hanson Nästegård til Upsyningssman, hvilken derfor, som tilföre war gifvit under kyrkbyggnaden, honom bestås om Dagen under arbetets gång Sexton skillingar Riksgälds Mynt. Kyrkans fenster karmar och bogar ansågos nödvändigt trafva grundmålning til förekommande af snar röta, hvarom med mästaren Herr Wejdling skulle öfverläggas och i fall af billighet dervid äfven göras.
Ut supra, Olof Ad. Kamp.
Upläst och ärkändt.
Anders Olsson Pihl. Jöns Lindström. Clement Herm.”
(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil genom Fritz Lüsich/PS)
- 1807-09-10 *Länskungörelse: Skärgårds Intendenten Peter Clancey utfärdar frisedlar den 28 oktober i Lysekil. (Östen Sandell)*
- 1807-1808 Denna fiskesäsongs är den sista i den stora sillperioden i Bohuslän. De minskade sillfångsterna resulterar i att många av skärgårdsborna lämnar fiskelägena för att söka sin utkomst på annat håll. (Johan Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 8) (Sandahl, Trangrumsstriden, sid 32)
- 1808 Ett trankokeri uppförs på Håskär i Lyse socken. (Johan Pettersson, Trankokeriet Kålhuvudet, sid 68)

1808-03-03 Kunglig Majt:s Nådiga Kungörelse utfärdas angående Förbud emot Varors utförsel till Norge. Given på Gripsholms slott den 3 mars 1808.

1808-03-14 Gustaf IV Adolf utfärdar, i strid med gällande författning, en nådig kungörelse om ett svenskt lantvärn, som i huvudsak innehåller att "hvarje ogift och med friska lemmar försedd yngling mellan 18 och 25 års ålder af hwad stånd han wara må, som icke förut såsom Soldat, Båtsman, Fördubbling och Reserve sig låtit inskrifva eller annars i Wår eller Rikets tjenst ingått, at hålla sig redo och färdig, at för Fosterlandets frelsning til Wapen gripa, enär Wi därom skulle finna nödigt, at Wår ytterligare Nådiga befallning utfärda". Given på Stockholms slott den 14 mars 1808. (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd 1962, sid 19-20)

Kungens första tanke är att sätta upp ett lantvärn på 60.000 man, men på generaladjutantens föreställningar om omöjligheten att anskaffa vare sig gevär, kläder eller befäl till denna styrka medgav han att endast 30.000 man skall enrulleras. (Fredberg, Det gamla Göteborg, Del II, Lantvärnet, sid 64-66)

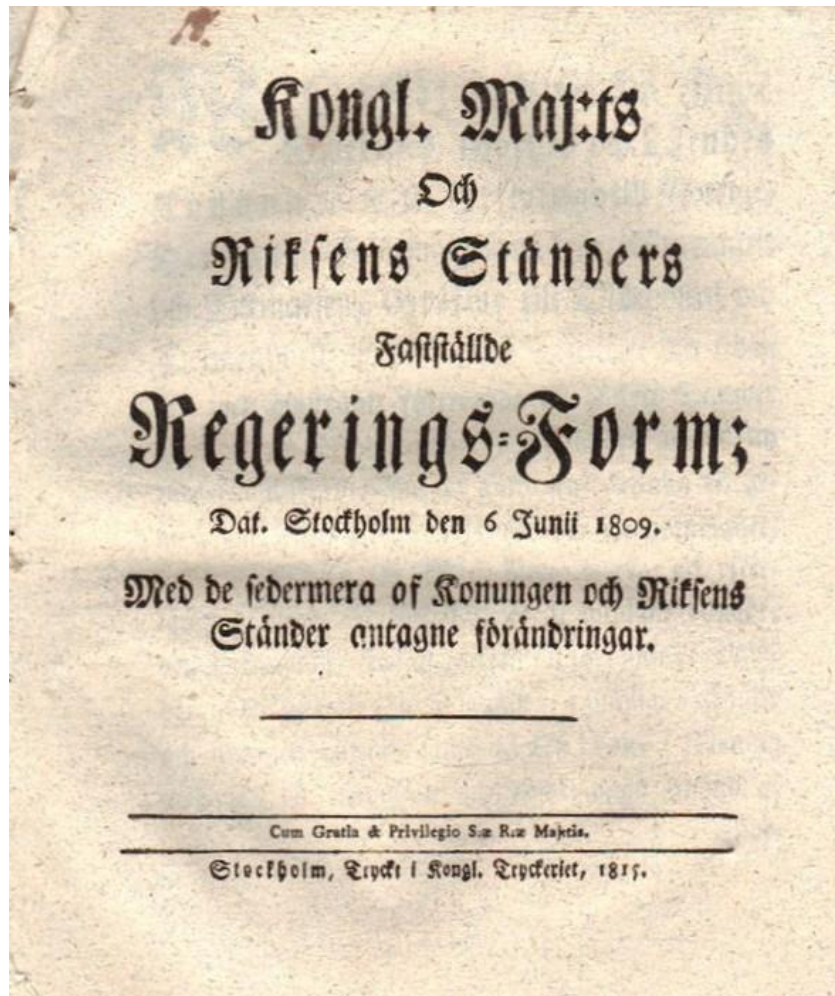

- 1808-03-15 Konglig Maj:t förklarar "krig emot Konungen i Danmark". Given på Stockholms Slott den 15 mars 1808.
- 1808-03-26 Gustaf IV Adolf utfärdar föreskrifter för lantvärnets organisation. Inom Göteborgs och Bohus län skall uppsättas tre bataljoner, varav en i Göteborg. Varje bataljon skall utgöras av fyra kompanier och varje kompanis styrka skall uppgå till 150 man. Lejning är tillåten. Göteborgsbataljonen (3. Lantvärnsbataljon) skall utbildas till artillerister, de övriga till infanterister (1. och 2. Lantvärnsbataljon). (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd 1962, sid 20)
- Kapten Philip von Mecklenburg vid Göta Livgarde utnämns till bataljonschef vid Bohusläns lantvärn. (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd. Del III, sid 38)
- 1808-04-05 Konglig Maj:ts nådiga Kungörelse utfärdas om den emellan Sverige och Preussen avbrutna gemenskapen. Given Stockholms slott den 5 april 1808.

- 1808-05-13 Komminister Carl Magnus Otterdahl avlider. Han är mycket omtyckt av pastoratsborna som skänker honom gården Lassehaga i Lyse socken till boställe. Enligt Carl Wilhelm Skarstedt blir Otterdahl vådaskjuten!
- 1808-05-21 *Länskungörelse:* Lagmansting den 6 september i Tingshuset på Herrestads Gästgivaregård. (Östen Sandell)
- 1808-06-..
1. Lantvärnsbataljon går till Strömstad för att embarkera skärgårdsflottan. Bataljonen får ny benämning och kallas Bohusläns första lantvärnsbataljon. Kapten Philip von Mecklenburg blir kommandant i Strömstad.
2. Lantvärnsbataljon fördelas med 219 man till Strömstad och 250 man till Karlstens fästning i Marstrand. Bataljonen får ny benämning och kallas Bohusläns andra lantvärnsbataljon.
3. Lantvärnsbataljon kvarstannar i Göteborg och inkvarteras i de så kallade Hallska barackerna på de sumpiga markerna intill exercisheden (numera det Dicksonska palatset). Bataljonen får ny benämning och kallas Göteborgs artillerilantvärnsbataljon. (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd 1962, sid 24-25) (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd. Del III, sid 38)
- 1808-08-01 *Länskungörelse:* Förestående inspektionsresa av fiskeriintendent Peter Clancey av Trankokerier och Sill-Salteriverken. (Östen Sandell)
- 1808-09-07 *Länskungörelse:* Skärgårds Intendenten Peter Clancey utfärdar frisedlar den 26 oktober i Lysekil. (Östen Sandell)
- 1808-11-.. Överste Johan Leonard Belfrage vid Bohusläns regemente övertar posten som tillförordnad landshövding i Göteborgs och Bohus län. (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd. Del III, sid 36)
- 1808-11-19 *Länskungörelse:* Förbud att lossa skott inom Skärgården och därigenom skrämja Sillen. (Östen Sandell)
Det utfärdas även ett vite av inte mindre än femhundra daler silvermynt. (Krantz, Vinterland, sid 111-115)
- 1809 Missnöjet med Gustaf IV Adolfs styrelse utmynnar i en statsvälvning. Trupper vid norska gränsen marscherar under Georg Adlersparres befäl mot Stockholm. Då kungen vill fly till Skåne, arresteras han den 13 mars av en militärjunta. Hertig Karl utses till riksföreståndare och inkallar en riksdag. (STF 1948, sid 41)
- 1809 Kunglig Maj:t utfärdar en förordning som ger rätten till brännvinsbränning till var och en, om blott jordägarens tillstånd inhämtas. Men friheten kräver sin tribut. Varje mantalsskriven person måste erlægga 2 riksdaler banko i bevillning, i städerna 8 skilling, oavsett om man bränner eller ej. (Skånes Hembygdsförbund Årsbok 1974, sid 67)

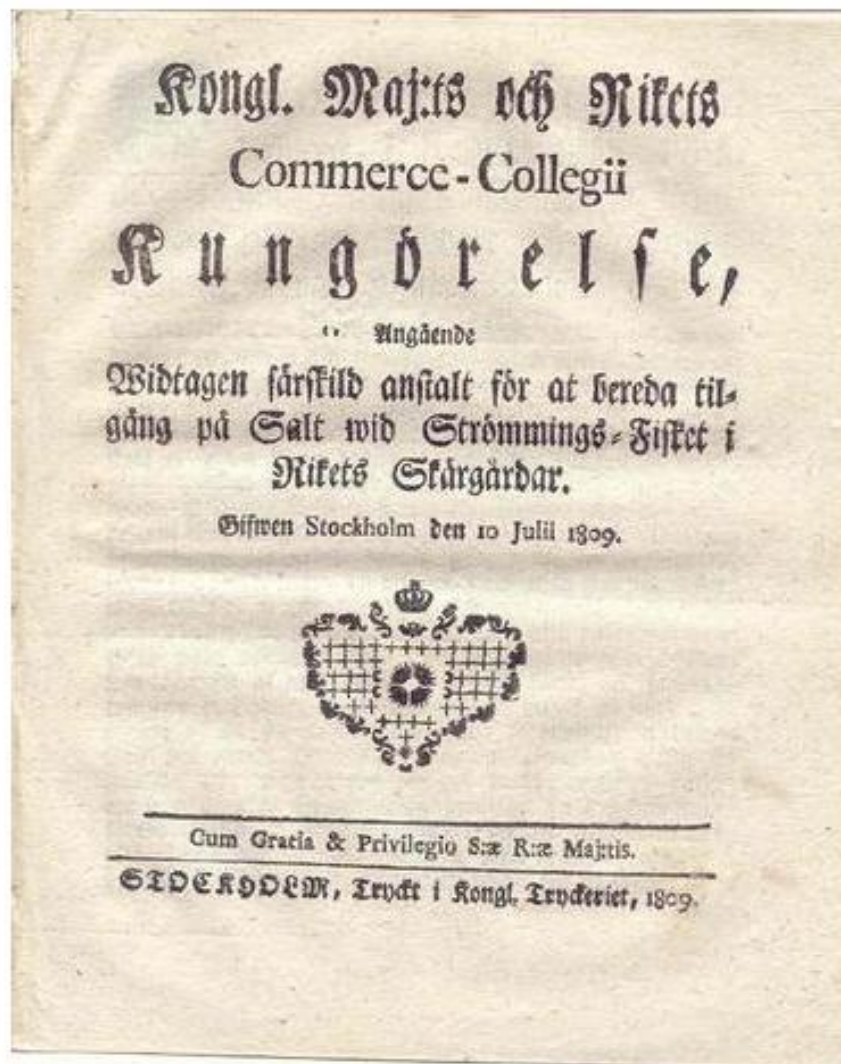

- 1809-02-19 I Bro kyrka är det frågodagsförrättning och "deputerad från Capellet Lysekihl's strandsittare fiskaren Anders Johansson" inlämnar skrivelse i vilken Lysekilsborna gör anspråk på rösträtt vid valet. Anders Nästegård är förste undertecknare. Han är vid sekelskiftet ledande bland strandsittarna. Församlingen skjuter dock på Lysekils inflytande och 5 mars sker val av ny komminister utan lysekilsbornas medverkan. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889, sid 50-51) [Anm: Anders Johansson Korseberg bor på Gamla Strandgatan 62, och Anders Hansson Nästegård bor på Gamla Strandgatan 58.]
- 1809-04-24 *Länskungörelse:* Om utdelande av havre åt fattiga och nödlidande av skärgårdsallmogen. (Östen Sandell)
- 1809-05-23 *Länskungörelse:* Lagmansting den 6 september på Herrestads Gästgivaregård. (Östen Sandell)

- 1809-06-06 Sveriges nya regeringsform stadfästes. Kungavärdigheten övergår till hertig Karl, som tar namnet Karl XIII. (STF 1948, sid 43)

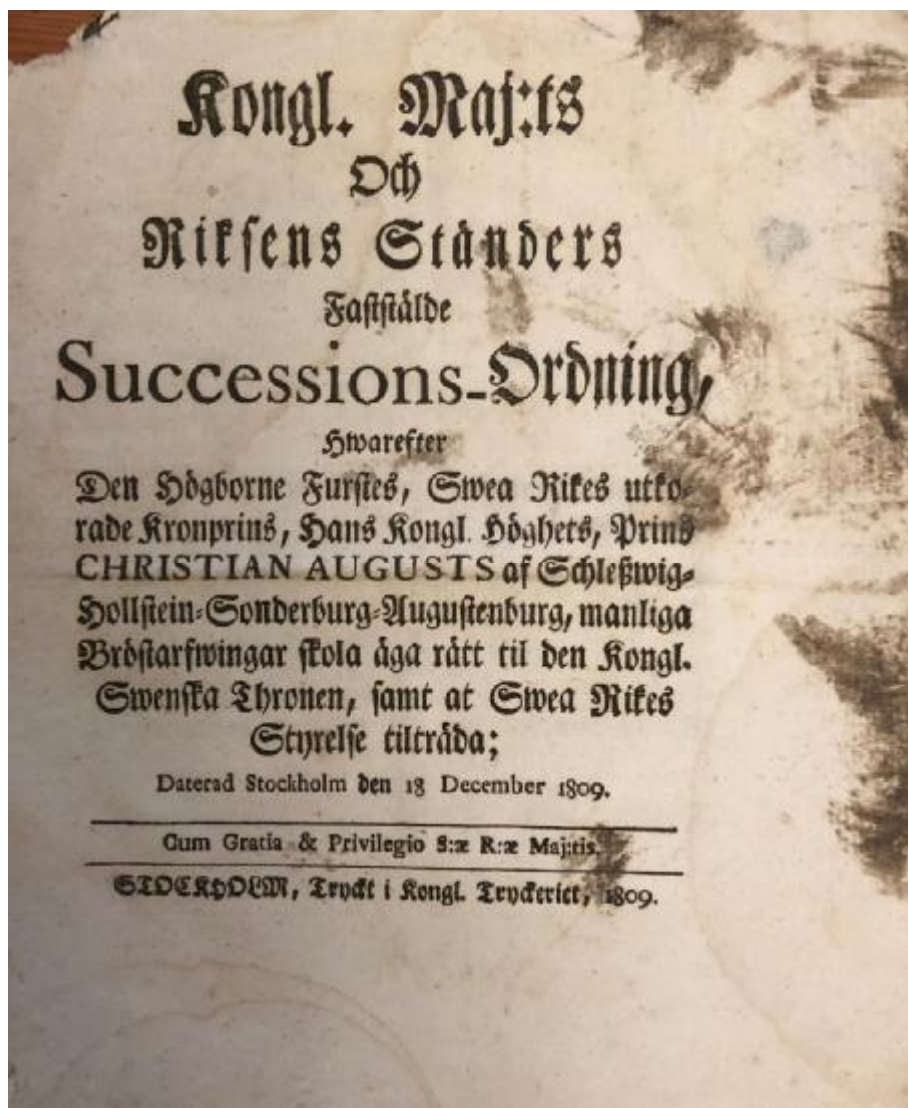
1809-06-23 *Länskungörelse*: Danska kapare ha insmugit sig i skärgården; skärgårdsbefolkningen erinras om att sådant bör anmälas. (Östen Sandell)

1809-07-10 Kunglig Maj:t och Rikets Kommerskollegium utfärdar kungörelse ”Angående Widtagen särskild anstalt för at bereda tilgång på Salt wid Strömmings-Fisket i Rikets Skärgårdar”. Given Stockholm den 10 juli 1809. [Anm: Utfärdandets tidpunkt är intressant. Kungörelsen ges ut när sillperioden i Bohuslän är slut!]

1809-09-11 *Länskungörelse*: Skärgårds Intendenten Peter Clancey utfärdar frisedlar den 1 november i Lysekil. (Östen Sandell)

1809 Landshövding Johan Leonard Belfrage klagar för Kunglig Maj:t över sillfiskets misslyckande i Bohuslän och lyckas utverka spannmålsunderstöd åt länets fattiga invånare. (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd. Del III, sid 36)

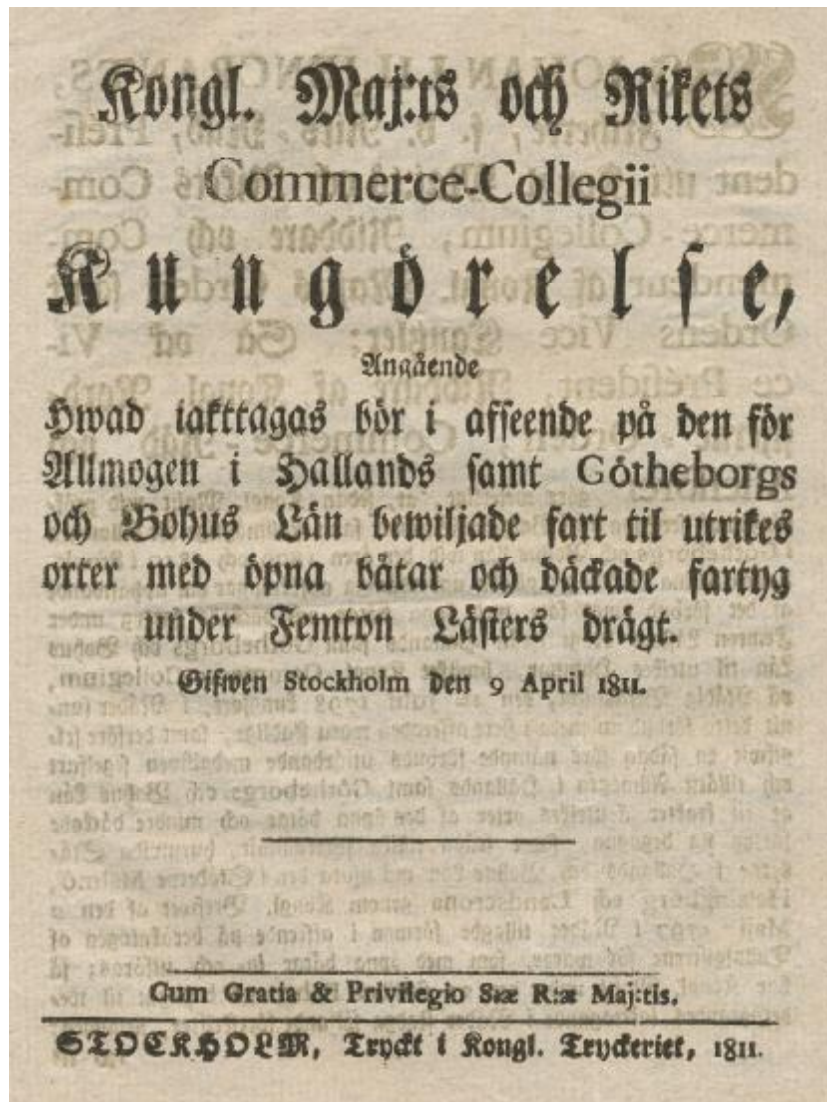
- 1809-12-18 Kunglig Maj:ts och Riksens Ständers fastställda Successions-Ordning, varefter den Högborne Furstes, Svea Rikes utkorade kronprins, Hans Kunglig Höghets, Prins Christian Augusts av Schleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg, manliga bröstarvingar skola äga rätt till den Kungliga Svenska Kronan, samt att Svea Rikes Styrelse tillträda; daterad den 18 december 1809.
- 1809-12-19 *Länskungörelse:* Nöden har så länge tryckt Skärgårds Allmogen inom detta Län och givit sorgliga inblickar åt de på landet boende, att framställningen av en utväg till förekommande av detta missöde i framtiden bör vara lika välkommen, som den är behövlig. Senare årens avtagande Sillfiskan hava efter hand medfört fattigdomen och det sista årets alldeles misslyckade grundlagt eländet, vars svåra följder minnet ännu ganska bittert förvarar och vilka skola ännu mera ökas, om icke Försynen låter det hopp uppfyllas, varmed man nu väntar att få ett gott Sillfiske.

... (fond bör skapas genom avgifter å sill till underhåll åt de blottställda; saken bör avhandlas å sockenstämmor nästa nyår) ...

Det rysliga eländet därstädes (i skärgården) sistlidne vinter, vår och sommar kan ej glömmas. Måtte detta sorgliga minne bereda verksamhet och tävlan, att genom klok hushållning och besparing av det, som icke för ögonblicket behöves, söka återhålla nöden i kommande tider, då tillfälle för utkomst kan bliva mindre. Sådant fordra dygden och Samfunds-plikterne; och om den utväg vidtages, som jag föreslagit, kan åt Skärgårdens torftige uslingar hemma i deras ort tilldelas ett uppehälle, som samlat utan känning av de alster Försynen utur havet tillbjuder, skall sluteligen blives tillräckligt för dem och använda den eljest svåra nödvändighet, som särdeles i år sig visat, att genom Allmosor giva Skärgårdens kringvandrande nödlidande och tiggare vad för deras livs bärgning behöves. Göteborg å Landskansliet den 19 december 1809. Axel Rosén / Per Stenberg. (Östen Sandell)

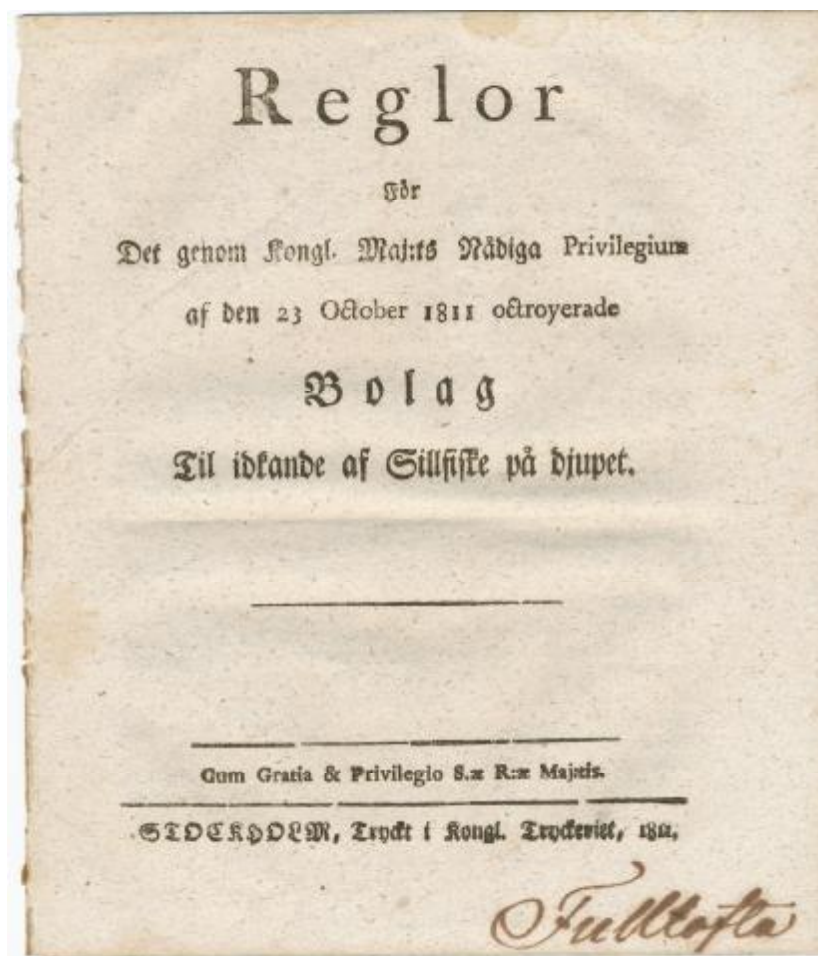
- 1810 Tjänstebeteckningen "Strandridare" tas formellt bort och ersätts av titulaturen Strandbevakningsuppsyningsman. (Olsson, Kustbevakningen, sid 19)
- 1810-02-16 *Länskungörelse:* Förbud för andra än ordentligen tillsatta och antagna Lotsar att lotsa, utom om lots saknas. (Östen Sandell)
- 1810-05-17 *Länskungörelse:* Lagmansting den 4 september på Herrestads Gästgivaregård. (Östen Sandell)
- 1810-09-27 *Länskungörelse:* Skärgårds Intendenten Peter Clancey utfärdar frisedlar den 2 november i Lysekil. (Östen Sandell)
- 1810-11-14 *Länskungörelse:* Kungligt Brev angående statsanslag åt Sillfiskeverk för fiske å djupet. (Östen Sandell)
- 1810 Lysekils befolkning är 393 personer. (Knuth Hansson, Lysekil, sid 26)
- 1811 Lantbruksakademien bildas, och denna tar över ansvaret för fisket i sötvatten och i Östersjön från Kommerskollegiet som tidigare handhaft frågorna. Västkustfisket stannar dock kvar under kommerskollegiet. (www.fiskeriverket.se)
- 1811-01-19 *Länskungörelse:* Sammanträde i Göteborg för undersökning av möjligheter att bilda Sillfiskeri-Bolag för fiske på djupet [se Kungligt Brev 1810-11-14]. (Östen Sandell)

- 1811-04-09   Kunglig Maj:ts och Rikets Kommerskollegium kungörelse angående vad [som] iakttagas bör i avseende på den för Allmogen i Hallands samt Göteborgs och Bohus Län beviljade fart till utrikes orter med öppna båtar och däckade fartyg under Femton Lästers dräkt. Given Stockholm den 9 april 1811.
- 1811   *Länskungörelse:* Nr 1215 - Lagmansting den 3 september på Herrestads Gästgivaregård. (Östen Sandell)
- 1811   *Länskungörelse:* Nr 2274 ½ - Skärgårds Intendenten Peter Clancey utfärdar frisedlar den 9 november i Lysekil. (Östen Sandell)

1811-10-23 Kunglig Maj:t utfärdar ”Reglor för Det genom Kongl. Maj:ts Nådiga Privilegium af den 23 October 1811 octroyerade Bolag Til idkande af Sillfiske på djupet”.

1811-11-04 *Länskungörelse*: Nr 2429 - Kungligt Brev den 12 december 1758 angående belöning för dödande av rovdjur och skadefåglar. Föreningen stadfäst å Viks och Rabbalshedes Gästgivargårdar den 20 respektive 23 september 1811, underskriven av ombud för allmogen från bland annat Bro, Brastad och Lycke socknar (bör väl vara Lyse socken), av Per Bryngelsson, Bryngel Larsson, Lars Hansson, Hans Andersson och Olof Hansson, alla från sistnämnda socken.

Föreningen omfattade allmogen i Norrviken, Sunnerviken, Inland, Östra och Västra Hisingen, Askim och Sävedals härad. Bytet skulle uppvisas för byåldermannen, som utfärdade bevis, som överlämnades till samtliga byåldermän i Pastoratet. Det ålåg dem att för intet uppbära premium av sin rote genom att på kyrkvallen tillsäga, att sådant premium bör utgöra genast eller därpå följande söndag. Skulle någon då utebliva, må från byåldermannen pantas såväl för premium som utmätningsbesväret.

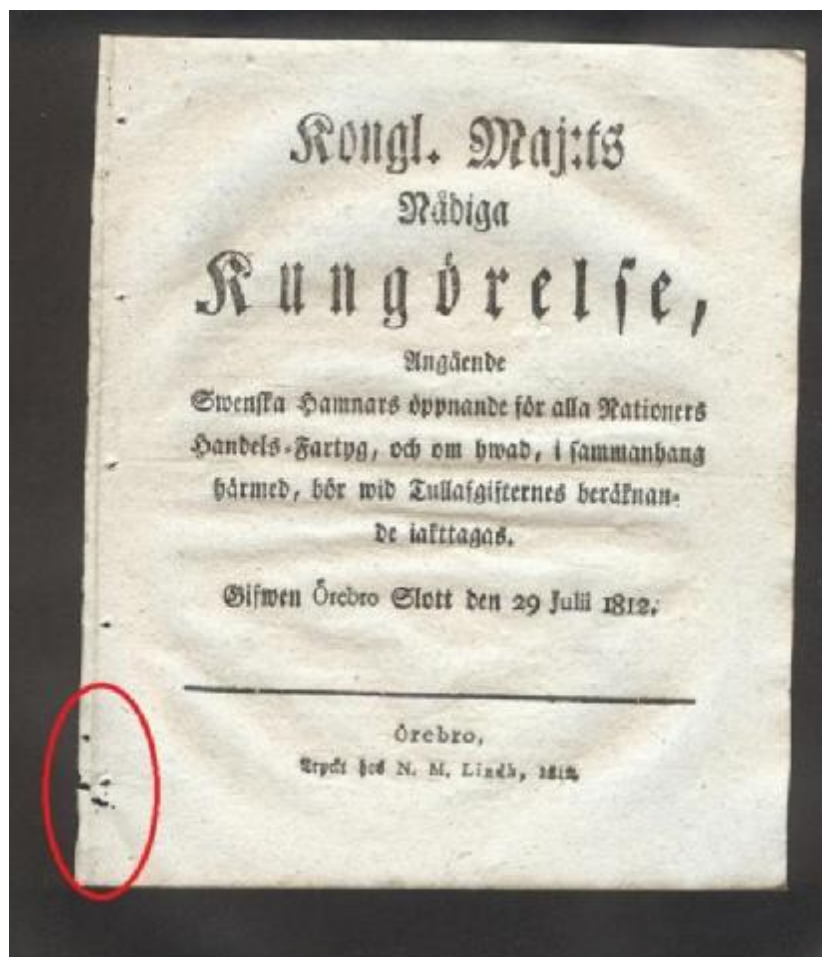
Som skäl för föreningen anges olägenheten av rovdjur och skadefåglar och att vederbörande byordningar icke varit nog tillräckligt uppmuntrande till deras utdödande.

Stadfästelse av Adolf Fredrik och Arvid Silversköld.

I KB:s kungörelse den 4 november 1811 sägs, att om byålderman icke finnes där djuren fångas, kan uppvisa det för två av socknens sexmän. (Östen Sandell)

1811-11-23 Kunglig Majt:s och Rikets Krigskollegium Kungörelse utfärdas om Tillökning i Dagspenningen för de Hantlangningsdagsverken, som Manskap vid Indelte Regementerna bör avlämna vid uppbyggandet av Karaktärs hus å Militieboställen. Given Stockholm den 23 november 1811.

1812-07-01 *Länskungörelse:* Kungligt Brev angående återställande av prästrättigheter enligt 1722 års konvention. (Östen Sandell)

1812-07-29 Kunglig Majt:s Nådiga Kungörelse ”Angående Svenska Hamnars öppnande för alla Nationers Handels-Fartyg, och om hwad, i sammanhang härmed, bör

wid Tullafgifternes beräkande iakttagas. Gifwen Örebro Slott den 29 Julii 1812.”

- 1812 *Länskungörelse*: Nr 2163-152 - Angående lotsavgifter ... (Östen Sandell)
- 1812 *Länskungörelse*: Nr 2355-165 - Skärgårds Intendenten Peter Clancey utfärdar frisedlar i Kalvsund, Klädesholmen och Gullholmen (Lysekil är ej med). (Östen Sandell)
- 1812-10-27 Kunglig Maj:ts Nådiga Kungörelse utfärdas om Utskrivningssättet och Inrättningen av Allmänna Beväringsmanskapat. Given Stockholms slott den 27 oktober 1812. (STF 1948, sid 43)
- 1812-11-03 Kunglig Maj:ts Nådiga Kungörelse utfärdas om Uppbådande av en del utav Allmänna Beväringsmanskapat. Given Stockholms slott den 3 november 1812.
- 1813-01-28 Kungliga Lantbruksakademien installeras på initiativ av kronprins Carl Johan, sedermera kung Carl XIV Johan. Akademien får vid bildandet namnet ”Kongliga Svenska Landtbruks-Academien”.

För att markera skogsbrukets betydelse får akademien den 1 januari 1956 namnet Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien. (www.ksla.se)

1813-04-09 ”Förvaltningens af Sjö-Ärenderne Och Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegii Kungörelse, Angående Bergningen af Skärbåtar. Given Stockholm den 9 april 1813.”

”... att alla In- och Utländska fartyg, smärre eller större, öppna eller däckade, som gå till eller ifrån Utrikes plats, skola, vid förekommande avarier och sjöskador på Svensk kust, höra under Dykeriets befattning, på det sätt Dykeri-Reglementet stadgas; att däremot, vad de Inrikes seglande angår, endast Däckade fartyg av minst Fem Lästers dräkt eller Fyra Fot djupgående, samt öppna Fartyg, Farkoster och Båtar av minst Femton Lästers dräkt lyda under Dykeriets åtgärd, men att för alla övriga Fartyg, vilkas Lästetal understiger det här ovan i varje fall omfatta, och som nyttjas till transport Inrikes Orter emellan, Besättningen må, vid inträffande sjöskador och även om hela lasten eller någon del därav måste lossas, obehindrat äga, att antingen själv, genom egen eller främmande hjälp, söka bärgning, eller ock, där tillgång finnes, anlita Dykeriets biträde; Vilket Förvaltningen af Sjö-Ärenderne och Kongl.

Commerce-Collegium, på Nådig Befallning, skolat till vederbörandes underdåniga efterrättelse allmänneligen kungöra.

På Förvaltningens af Sjö-Ärenderne wägnar Victor von Stedingk.”

- 1813-05-10 Kunglig Maj:ts och Rikets Kommerskollegiums Kungörelse utfärdas ”Angående Gesällers skyldighet, att wara skattskrifne och med behörigt Pass försedde, innan de äga rättighet att förändra wistelse-ort, eller til godo njuta af Skrå-Författningarne. Gifven Stockholm den 10 Maji 1813.”
- 1813-05-.. Delar av Bohusläns regemente finns som bevakningsstyrka vid norska gränsen. Major Philip von Mecklenburg blir befälhavare för enheten. (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd. Del III, sid 38)
- 1813 *Länskungörelse*: Nr 496-39 - Lagmansting den 15 juni 1813 på tingsstället Herrestad. (Östen Sandell)
- 1813-07-01/02 ”1813 den 1 juli klockan 6 om morgonen var vinden nordost och mulen men mest lugn, men efter 1 ½ timmes tid blev han en storm och vid middagstiden blev han värre och vid pass klockan 7 eftermiddagen gick vinden till syd med regn och varade till klockan tolv om natten, sedan gick vinden till ost igen och blev tämmelig. Uti denna orkan blev borta en båt från Mollösund med 3 och 1 fruntimmer, och från Nösund förlorades 1 båt som var lagd till Måskär och 5 stycken från Grundsund och Lysekilstrakten. På samma skär övervar tillsammans 32 man från klockan 11 den förste juli och till klockan 9 den 2:dre därpå följande, då kom där 1 båt från Käringsön och bärgade dem. Uti den stormen blev borta 12 man på Malmö och även många fler. Denna storm var så svår att ingen som nu lever minnes (värre)”. (Från vår bygd. Del I, sid 51)
- 1813-10-14 *Länskungörelse*: Prövningskommittén sammanträder den 8 november i Göteborg. (Östen Sandell)
- 1813-11-.. De delar av Bohusläns regemente som är bevakningsstyrka vid norska gränsen återgår till Uddevalla. (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd. Del III, sid 38)
- 1814-01-.. Livbataljonen vid Bohusläns regemente, under befäl av major Philip von Mecklenburg, går till norska gränsen. Förbandet deltar senare i företag mot Hvaleröarna, Kragerön och Fredrikshalds fästning samt i striderna vid Glemminge kyrka och Hogens vad. (Kungliga Bohusläns Regemente och dess hembygd. Del III, sid 38) [Anm: Philip von Mecklenburg blir 1818 överste vid Bohusläns regemente och dess chef 1821-1838. Mecklenburg avlider 1841 i Uddevalla och ligger begravd på Ljungs kyrkogård.]
- 1814 Hushållningssällskapet i Göteborgs och Bohus län bildas.

- 1814-01-14 Freden i Kiel sluts mellan Danmark och Sverige. Sverige erhåller Norge och länderna förenas i en union. Rügen tillfaller Danmark.
- I Norge vill man dock ej underkasta sig. Dessa åsikter delas av ståthållaren prins Kristian av Danmark. För Sverige återstår inget annat än att med våld genomföra fredens bestämmelser.
- 1814-05-17 I Norge väljs prins Christian Fredrik till kung och samtidigt undertecknar den norska riksförsamlingen en ny grundlag, den så kallade Eidsvollförfattningen.
- 1814 *Länskungörelse*: Nr 529-28 - Lagmansting den 14 juni 1814 på tingsstället Herrestad vid Uddevalla. (Östen Sandell)
- 1814-06-.. Förråd för proviant och ammunition finns vid Uddevalla, Saltkällan, Hede, Strömstad, Blomsholm och Naverstad. Kronprins Carl Johan plan är att samla arméns huvudstyrka i Bohuslän och Dalsland för att framrycka mot Glomma. Armén skall på två täter anfälla Norge och den svenska flottan skall slå den norska skärgårdseskadern vid Valeröarna. Den svenska armén som är förlagd i Värmland, Dalsland och Bohuslän omfattar omkring 45.000 man.
- 1814-07-29 Svenska flottan intar Valeröarna.
- 1814-08-02 Kronprins Carl Johan ger armén order att gå över Svinesund. Redan efter ett par veckor är operationen avslutad och 14 augusti avslutas kriget genom avtalet i Moss. Christian Fredrik avsäger sig den norska kronan.
- Bohusläns Dragonregemente deltar i den svenska attacken mot Norge. Detta är den sista krigsinsats som bohuslänningarna gör.

./